

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 18. oktobrī*

Lieta C-406/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 16. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 21. oktobrī, tiesvedībā

Realchemie Nederland BV

pret

Bayer CropScience AG.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Šimans [*K. Schiemann*], E. Juhāss [*E. Juhász*], D. Švābi [*D. Šváby*], M. Bergere [*M. Berger*] (referente) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 25. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Realchemie Nederland BV* vārdā — J. A. M. Jansens [*J. A. M. Janssen*], *advocaat*, un
T. Dikmans [*T. Diekmann*], *Rechtsanwalt*,

— Nīderlandes valdības vārdā — K. Viselsa [*C. Wissels*], pārstāve,

— Vācijas valdības vārdā — J. Mellers [*J. Möller*] un S. Uncaitiga [*S. Unzeitig*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un
R. Trousterss [*R. Troosters*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 5. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 1. pantu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp., labojums latviešu valodā — OV L 81, 29.3.2011., 18. lpp.) un 14. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvā 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 45. lpp.).

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā *Realchemie Nederland BV* (turpmāk tekstā — “*Realchemie*”) prasībā pret *Bayer CropScience AG* (turpmāk tekstā — “*Bayer*”) par tādu *Landgericht Düsseldorf* [Diseldorfas apgabaltiesa] (Vācija) sešu nolēmumu izpildi Nīderlandē, ar kuriem minētā tiesa, izskatot *Bayer* prasības pieteikumu un pamatojoties uz apgalvojumu par patenta pārkāpumu, aizliedza *Realchemie* Vācijā ievest, turēt valdījumā un tirgot noteiktus pesticīdus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 44/2001

3 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 6. un 7. apsvērumā ir noteikts:

“(6) Lai panāktu spriedumu brīvu apriti civillietās un komerclietās, ir vajadzīgi un lietderīgi, ka normas, kas nosaka jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi, reglamentē kāds Kopienas juridiskais instruments, kas ir saistošs un tieši piemērojams.

(7) Ir svarīgi šīs regulas darbības jomā ietvert galvenos civillietu un komerclietu jautājumus, izņemot dažus skaidri noteiktus jautājumus.”

4 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 16. un 17. apsvērumā ir noteikts:

“(16) Savstarpēja uzticēšanās tiesvedībai Kopienā pamato spriedumus, kas pieņemti kādā dalībvalstī un ko atzīst automātiski, bez vajadzības veikt kādu procedūru, izņemot strīdus gadījumus.

(17) Izmantojot to pašu savstarpējās uzticēšanās principu, procedūrai, kuras mērķis ir kādā dalībvalstī padarīt par izpildāmu spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, jābūt efektīvai un ātrai. Tālab sprieduma pasludināšanai par izpildāmu faktiski būtu jānotiek automātiski pēc sniegto dokumentu vienkāršas pārbaudes, nepastāvot nekādam iespējai, ka tiesa pēc savas iniciatīvas varētu atsaukties uz kādu no šajā regulā paredzētajiem izpildes atteikuma pamatojumiem.”

5 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 19. apsvērumā ir noteikts:

“Būtu jānodrošina vajadzīgā nepārtrauktība starp [Briseles 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā — “Briseles konvencija”)] un šo regulu, un tālab būtu jānosaka pārejas noteikumi. Šī pati vajadzība attiecas uz Briseles konvencijas interpretāciju Eiropas Kopienu Tiesā, un 1971. gada protokols [par šīs konvencijas interpretāciju Tiesā, pārskatītajā un grozītajā redakcijā (OV 1998, C 27, 28. lpp.)] joprojām būtu jāpiemēro arī lietām, ko izskata tiesā pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas.”

6 Minētās regulas 1. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Šo regulu piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas būtības. Tā neattiecas jo īpaši uz nodokļu, muitas vai administratīvajām lietām.

2. Šo regulu nepiemēro attiecībā uz:

- a) fizisko personu juridisko statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju, īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām, testamentiem un mantošanu;
- b) bankrotu, ar maksātnespējīgu uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistītām procedūrām, tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem un līdzīgām procedūrām;
- c) sociālo nodrošinājumu;
- d) šķirējtiesu.”

7 Šīs regulas 32. pantā ir noteikts, ka “šajā regulā “spriedums” ir jebkurš spriedums, ko pieņēmusi kādas dalībvalsts tiesa, neatkarīgi no sprieduma nosaukuma, tostarp dekrets, rīkojums, lēmums vai izpildraksts, kā arī izmaksu vai izdevumu noteikšana, ko veic tiesas ierēdnis”.

8 Regulas Nr. 44/2001 34. pantā ir noteikts:

“Spriedumu neatzīst:

[..]

- 2) aizmuguriska sprieduma gadījumā — ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt;

[..].”

- 9 Šīs regulas 43. pants ir formulēts šādi:

“1. Visas puses var pārsūdzēt lēmumu par pieteikumu pasludināt izpildāmību.

2. Pārsūdzību iesniedz tiesā, kas norādīta III pielikuma sarakstā.

3. Pārsūdzību izskata saskaņā ar normām, kas reglamentē kārtību strīdus gadījumos.

4. Ja puse, attiecībā uz kuru prasa izpildi, neierodas apelācijas instances tiesā tiesvedībā saistībā ar pieteikuma iesniedzēja ierosinātu pārsūdzību, piemēro 26. panta 2. līdz 4. punktu, pat ja pusei, attiecībā uz kuru prasa izpildi, domicila nav nevienā no dalībvalstīm.

5. Pārsūdzību pret izpildāmības pasludināšanu iesniedz mēneša laikā pēc izpildāmības pasludināšanas lēmuma izsniegšanas. Ja pusei, attiecībā uz kuru prasa izpildi, domicils ir dalībvalstī, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā pasludināta izpildāmība, tad pārsūdzības termiņš ir divi mēneši, un to sāk skaitīt no dienas, kad lēmums par izpildāmības pasludināšanu izsniegts vai nu personiski, vai arī mītnesvietā. Termiņu nedrīkst pagarināt attāluma dēļ.”

Direktīva 2004/48

10 Direktīvas 2004/48 preambulas 3. apsvērumā ir noteikts, ka, “nepastāvot efektīviem intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības līdzekļiem, netiek veicināta jauninājumu ieviešana un jaunrade un mazinās ieguldījumi. Tādēļ ir jānodrošina, ka materiālās tiesības intelektuālā īpašuma jomā, kas pašreiz lielā mērā ir *acquis communautaire* sastāvdaļa, Kopienā piemēro efektīvi”.

11 Direktīvas 2004/48 preambulas 8.–11. apsvērumā ir noteikts:

“(8) Dalībvalstu sistēmu atšķirības attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu kaitē iekšējā tirgus pareizai darbībai, un to dēļ nav iespējams nodrošināt, ka intelektuālā īpašuma tiesības visā Kopienā ir vienādā mērā aizsargātas. Šī situācija neveicina brīvu apriti iekšējā tirgū un nerada veselīgai konkurencei labvēlīgu vidi.

(9) Pašreizējās atšķirības veicina arī materiālo tiesību intelektuālā īpašuma jomā vājināšanos un iekšējā tirgus sadrumstalošanos minētajā jomā. [...] Tādēļ dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana šajā jomā ir svarīgs priekšnoteikums pareizai iekšējā tirgus darbībai.

(10) Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt tiesību sistēmas, lai iekšējā tirgū nodrošinātu augstu, līdzvērtīgu un viendabīgu aizsardzības līmeni.

(11) Šīs direktīvas mērķis nav paredzēt saskaņotus noteikumus attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību, jurisdikciju, civiltiesību un komercietiesību lēmumu atzīšanu un piemērošanu vai paredzēt piemērojamas tiesības. Pastāv Kopienas tiesību akti, kas kopumā reglamentē šādus jautājumus un principā ir piemērojami arī intelektuālajam īpašumam.”

12 Direktīvas 2004/48 1. pantā ir noteikts, ka tā “attiecas uz pasākumiem, kārtību un aizsardzības līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu”.

13 Šīs direktīvas I nodaļas 2. panta ar virsrakstu “Piemērošanas joma” 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot līdzekļus, kas Kopienā vai valstu tiesību aktos ir vai var tikt paredzēti, ciktāl šie līdzekļi var būt labvēlīgāki tiesību īpašniekiem, šajā direktīvā paredzētos pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 3. pantu piemēro visiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, kas paredzēti Kopienas un/vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos.”

14 Šīs direktīvas II nodaļas 1. iedaļas 3. pantā ar virsrakstu “Vispārīgas saistības” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis paredz pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šajā direktīvā paredzēto intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Šie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi, nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi un neietver nepamatotus termiņus vai kavēšanos.

2. Šie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir arī efektīvi, proporcionāli un preventīvi, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.”

15 Direktīvas 2004/48 14. pantā ar virsrakstu “Tiesu izdevumi” ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz, ka pieņemamus un samērīgus tiesu izdevumus un citas izmaksas, kas radušās lietā uzvarējušajai pusei, parasti sedz zaudējusi puse, ja vien tas nav pretrunā [...] taisnīguma principiem.”

Valstu tiesiskie regulējumi

Vācijas tiesiskais regulējums

16 Vācijas Civilprocesa kodeksa (*Zivilprozessordnung*, turpmāk tekstā — “ZPO”) 890. un 891. pants ir formulēti šādi:

“890. pants

Atturēšanās un akcepta pienākuma piespiedu izpilde

1. Ja parādnieks neizpilda atturēšanās pienākumu vai pienākumu pieļaut kādu darbību, pirmās instances tiesa viņam pēc kreditora pieprasījuma piespriež [civiltiesisku] naudas sodu un — gadījumā, ja soda piedzišana nav iespējama, — brīvības atņemšanu vai brīvības atņemšanu uz ne vairāk kā sešiem mēnešiem. Ikviens civiltiesisks naudas

soda maksimālais apmērs ir EUR 250 000, brīvības atņemšanas kopējais maksimālais termiņš ir divi gadi.

2. Pirms soda piespriešanas ir jāizdod brīdinājums, ko pēc pieprasījuma veic pirmās instances tiesa, ja tas jau nav ietverts rīkojumā, ar kuru pasludināts pienākums.

3. Pēc kreditora pieprasījuma parādniekam var arī piespriest pienākumu nodrošināt garantiju par visu turpmāko kaitējumu, kas noteiktā termiņā izrietēs no jebkāda cita pārkāpuma.

891. pants

Process, parādnieka uzklaušana un tiesāšanās izdevumu noteikšana

Lēmumi atbilstoši 887.–890. pantam tiek pieņemti ar rīkojumu. Pirms lēmuma pieņemšanas ir jāuzklausā parādnieks. [..]”

Nīderlandes tiesiskais regulējums

¹⁷ No lietas materiāliem izriet, ka Nīderlandes Karaliste Direktīvas 2004/48 14. pantu ir transponējusi savā tiesību sistēmā ar Nīderlandes Civilprocesa kodeksa (*Wetboek van burgerlijke rechtsvordering*) 1019.h pantu. Saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto šis

noteikums lietās, uz kurām attiecas šī direktīva, ļauj pieņemt aptverošāku lēmumu par tiesāšanās izdevumiem nekā ierastie lēmumi.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- ¹⁸ Izskatot *Bayer* prasības pieteikumu, kas pamatots ar apgalvojumu par patenta pārkāpumu, *Landgericht Düsseldorf* pagaidu noregulējuma kārtībā ar 2005. gada 19. decembra rīkojumu aizliedza *Realchemie* Vācijā ievest, turēt valdījumā un tirgot noteiktus pesticīdus (turpmāk tekstā — “pamatrīkojums”). Par šī aizlieguma neievērošanu tika noteikts naudas sods. Turklāt *Landgericht Düsseldorf* noteica *Realchemie* pienākumu paziņot par komercdarījumiem ar minētajiem pesticīdiem un to uzkrājumus noliktavās nodot tiesas uzraudzībā. *Landgericht Düsseldorf* šajā pamatrīkojumā noteica, ka tiesāšanās izdevumus atlīdzina *Realchemie*.
- ¹⁹ Pamatdamās uz pamatrīkojumā ietvertu lēmumu par tiesāšanās izdevumiem, *Landgericht Düsseldorf* ar 2006. gada 29. augusta rīkojumu par tiesāšanās izdevumiem noteica tos EUR 7 829,60 apmērā.
- ²⁰ Turklāt *Landgericht Düsseldorf* ar 2006. gada 17. augusta rīkojumu, kas izdots saskaņā ar ZPO 890. pantu, pamatrīkojumā noteiktā aizlieguma neievērošanas dēļ piesprieda *Realchemie* civiltiesisku naudas sodu (“Ordnungsgeld”) EUR 20 000 apmērā, kas ir jāieskaita *Landgericht Düsseldorf* kasē (turpmāk tekstā — “rīkojums par naudas soda piespriešanu”), un piesprieda *Realchemie* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus arī šajā tiesvedībā par naudas soda piespriešanu.

- 21 Pamatodamās uz rīkojumā par naudas soda piespriešanu ietverto lēmumu par tiesāšanās izdevumiem, *Landgericht Düsseldorf* ar 2006. gada 19. septembra rīkojumu par tiesāšanās izdevumiem noteica tos EUR 898,60 apmērā.
- 22 Turklāt ar 2006. gada 6. oktobra rīkojumu *Landgericht Düsseldorf* piesprieda *Realchemie* periodisku soda maksājumu (“Zwangsgeld”, ZPO 888. pants) EUR 15 000 apmērā (turpmāk tekstā — “rīkojums par periodisku soda maksājumu”), lai to mudinātu sniegt informāciju par komercdarījumiem ar attiecīgajiem pesticīdiem, kā arī atļūdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā par periodisku naudas soda maksājumu.
- 23 Pamatodamās uz rīkojumā par periodisku soda maksājumu ietverto lēmumu par tiesāšanās izdevumiem, *Landgericht Düsseldorf* ar 2006. gada 11. novembra rīkojumu par tiesāšanās izdevumiem noteica tos EUR 852,40 apmērā ar procentiem.
- 24 Visi šie *Landgericht Düsseldorf* pieņemtie nolēmumi *Realchemie* tika paziņoti dažas dienas pēc to pasludināšanas.
- 25 Ar 2007. gada 6. aprīļa pieteikumu *Bayer* vērsās pie *Rechtbank 's-Hertogenbosch* [Hertogenboskas tiesa] (Nīderlande) pagaidu noregulējuma tiesneša ar lūgumu atļaut Nīderlandē izpildīt visus sešus *Landgericht Düsseldorf* pieņemtos nolēmumus.
- 26 Ar 2007. gada 10. aprīļa rīkojumu *Rechtbank 's-Hertogenbosch* pagaidu noregulējuma tiesnesis saskaņā ar Regulu Nr. 44/2001 apmierināja *Bayer* pieteikumu atzīt sešus *Landgericht Düsseldorf* nolēmumus par izpildāmiem Nīderlandē.

- 27 2007. gada 14. jūnijā *Realchemie* vērsās *Rechtbank 's-Hertogenbosch*, saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 43. pantu pārsūdzot 2007. gada 10. aprīļa rīkojumu, prasot to atcelt un noraidīt *Bayer* lūgto atļauju.
- 28 Tā atsaucās uz Regulas Nr. 44/2001 34. panta sākumā un 2. punktā paredzēto atteikuma pamatu, būtībā norādot, ka pamatrikojumu, rīkojumu par naudas soda piespriešanu un rīkojumu par periodisku soda maksājumu nevar atzīt un izpildīt citā dalībvalstī, jo tie ir pieņemti bez *Realchemie* uzaicināšanas un bez mutvārdu debatēm, un ka trīs rīkojumi par tiesāšanās izdevumu piespriešanu arī nav atzīstami un izpildāmi, jo tie ir triju iepriekš minēto rīkojumu neatņemama sastāvdaļa.
- 29 Ar 2008. gada 26. februāra rīkojumu *Rechtbank 's-Hertogenbosch* šo pārsūdzību noraidīja kā nepamatotu un 2007. gada 10. aprīļa rīkojumu atstāja negrozītu. Tā uzskatīja, ka *Landgericht Düsseldorf* izdotie rīkojumi, pat ja tie tikuši izdoti, pamatojoties uz vienpusējiem prasības pieteikumiem, ir Regulas Nr. 44/2001 32. pantā minētie spriedumi un tādēļ tos var izpildīt Nīderlandē.
- 30 Jautājumā par *Realchemie* argumentu, ka *Bayer* prasība izpildīt rīkojumu par naudas soda piespriešanu esot nepieņemama, *Rechtbank 's-Hertogenbosch* uzskatīja, ka apstākļi, ka ar šo rīkojumu *Realchemie* ir noteikts pienākums ieskaitīt naudas sodu EUR 20000 apmērā *Landgericht Düsseldorf* kasē, nemaina faktu, ka *Bayer* ir tiesības un interese, lai *Realchemie* minētās tiesas kasē patiešām ieskaitītu šo naudas sodu, kas ir pamudinājums ievērot pamatrikojumu, un ka tālab *Bayer* var censties panākt šī rīkojuma izpildi Nīderlandē.

- 31 *Rechtbank 's-Hertogenbosch* piesprieda *Realchemie* atlīdzināt pārsūdzības tiesāšanās izdevumus.
- 32 Šos tiesāšanās izdevumus minētā tiesa noteica, piemērojot nevis Nīderlandes Civilprocesa kodeksa 1019.h pantu, kā to bija prasījusi *Bayer*, bet gan saskaņā ar vispārējo kārtību.
- 33 Par šo *Rechtbank 's-Hertogenbosch* 2008. gada 26. februāra rīkojumu *Realchemie* iesniedza kasācijas sūdzību. *Bayer* prasīja kasācijas sūdzību noraidīt un iesniedza pretsūdzību.
- 34 Šādos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes Augstākā tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai jēdziens “civillietas un komercietas”, kas minēts [Regulas Nr. 44/2001] 1. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, ka šī regula ir jāpiemēro arī tāda lēmuma atzīšanai un izpildei, kurā piespriests maksāt naudas sodu saskaņā ar [ZPO] 890. pantu?

2) Vai Direktīvas [2004/48] 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir jāpiemēro arī eksekvatūras procedūrā, kas attiecas uz:

- a) citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu par kādu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu;

- b) citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, ar kuru ticis noteikts periodisks soda maksājums vai piespriests naudas sods saistībā ar aizlieguma pārkāpt kādas intelektuālā īpašuma tiesības neievērošanu;

- c) citā dalībvalstī pieņemtiem lēmumiem par tiesāšanās izdevumu piespriešanu, kas pamatoti ar a) un b) punktā minētajiem lēmumiem?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 35 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai vaicā, vai rikožums, ar kuru piespriests maksāt naudas sodu atbilstoši tādai valsts tiesību normai kā ZPO 890. pants, ietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, kas ir noteikta tās 1. pantā.

- 36 *Hoge Raad der Nederlanden* norāda, ka tās šaubas šajā ziņā izriet no vairākiem apstākļiem. Vispirms, kā šī tiesa uzskata, runa esot par naudas sodu, ar kuru tiek sodīts tiesas noteikta aizlieguma pārkāpums un kuru tiesnesis ir piespriedis pēc privātpersonas pieteikuma, bet kurš tiek samaksāts nevis *Bayer*, bet gan Vācijas valstij. Turklāt šo naudas sodu piedzenot nevis privātpersona vai tas tiekot piedzīts tās vārdā, bet gan pēc pašas tiesas iniciatīvas. Visbeidzot, arī faktisko piedziņu veicot Vācijas tiesu iestādes.

- 37 Ņemot vērā šos apstākļus, Nīderlandes valdība uzskata, ka Vācijas tiesas nolēmums, ar kuru *Realchemie* tiek piespriests maksāt naudas sodu, pēc savas būtības neietilpst Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, jo tam ir publisko tiesību raksturs. Savukārt Vācijas valdība un Eiropas Komisija uzskata, ka šis nolēmums ietilpst gan Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, jo pamattiesvedība, ar kuru tas ir saistīts, ietilpst šajā regulā definētajā civillietu un komerclietu jomā.
- 38 Ievadam ir jāatgādina, ka, tā kā Regula Nr. 44/2001 attiecībās starp dalībvalstīm, izņemot Dānijas Karalisti, tagad aizstāj Briseles konvenciju, Tiesas veiktā šīs konvencijas interpretācija ir attiecināma arī uz minēto regulu, kad var uzskatīt, ka tās normas ir vienādas ar Briseles konvencijas normām (it īpaši skat. 2009. gada 10. septembra spriedumu lietā *C-292/08 German Graphics Graphische Maschinen*, Krājums, I-8421. lpp., 27. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt no Regulas Nr. 44/2001 preambulas 19. apsvēruma izriet, ka Briseles konvencijas un šīs regulas interpretācijā ir jānodrošina nepārtrauktība.
- 39 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas joma gluži tāpat kā Briseles konvencijas gadījumā ir ierobežota ar jēdzienu “civillietas un komerclietas”. Šī piemērošanas joma būtībā tiek definēta atbilstoši apstākļiem, kuri raksturo juridiskās attiecības starp lietas dalībniekiem vai tiesvedības priekšmetu (šajā ziņā it īpaši skat. 2009. gada 28. aprīļa spriedumu lietā *C-420/07 Apostolides*, Krājums, I-3571. lpp., 42., 45. un 46. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 40 It īpaši attiecībā uz pagaidu pasākumiem Tiesa uzskata, ka tie Briseles konvencijas piemērošanas jomā iekļaujami nevis pašu šo pasākumu iedabas dēļ, bet gan to tiesību iedabas dēļ, kuru ievērošana ar tiem tiek nodrošināta (it īpaši skat. 1979. gada 27. marta spriedumu lietā *143/78 de Cavel, Recueil*, 1055. lpp., 8. punkts, un 1998. gada 17. novembra spriedumu lietā *C-391/95 Van Uden, Recueil*, I-7091. lpp., 33. punkts).

- 41 Lai gan saskaņā ar ZPO 890. pantu attiecīgais pamatlietas naudas sods pēc sava rakstura ir sods un rīkojuma par tā piespriešanu pamatojumā ir skaidri norādīts, ka tas pēc sava rakstura ir sankcija, šajā lietā tomēr ir strīds starp divām privātpersonām par to, vai atļaut Nīderlandē izpildīt sešus *Landgericht Düsseldorf* pieņemtus nolēmumus, ar kuriem šī tiesa, izskatot *Bayer* prasības pieteikumu un pamatojoties uz apgalvojumu par patenta pārkāpumu, ir aizliegusi *Realchemie* Vācijā ievest, turēt valdījumā un tirgot noteiktus pesticīdus. Šādas prasības mērķis ir aizsargāt privātās tiesības, un tā nav kāda lietas dalībnieka veikta publiskās varas prerogatīvu īstenošana. Citiem vārdiem sakot, juridiskās attiecības starp *Bayer* un *Realchemie* ir jākvalificē kā “privāttiesību juridiskās attiecības”, un tādēļ tās ietilpst jēdzienā “civillietas un komerclietas” Regulas Nr. 44/2001 izpratnē.
- 42 Protams, no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka naudas sods, kas, pamatojoties uz ZPO 890. pantu, ar *Landgericht Düsseldorf* rīkojumu piespriests *Realchemie*, izpildes gadījumā ir jāmaksā nevis kādai privātpersonai, bet gan Vācijas valstij, ka naudas sodu piedzen nevis privātpersona vai tas tiek piedzīts tās vārdā, bet gan pēc pašas tiesas iniciatīvas un ka faktisko piedziņu veic Vācijas tiesu iestādes. Šie Vācijas izpildes procedūras konkrētie aspekti tomēr nav uzskatāmi par noteicošiem attiecībā uz tiesību uz izpildi būtību. Šo tiesību būtība ir atkarīga no to subjektīvo tiesību būtības, kuru pārkāpuma dēļ izpilde ir tikusi noteikta, proti, šajā lietā *Bayer* tiesības uz tās ar patentu aizsargātā izgudrojuma ekskluzīvu izmantošanu, kas neapšaubāmi ietilpst civillietu un komerclietu jomā Regulas Nr. 44/2001 1. panta izpratnē.
- 43 Visbeidzot, runājot par Nīderlandes valdības izvirzīto jautājumu, saskaņā ar kurām procesuālo tiesību normām valsts tiesai būtu jāizpilda attiecīgie pamatlietas nolēmumi, jānorāda, ka iesniedzējtiesa par šo aspektu nav jautājusi. Tādēļ par šo jautājumu nav jāspriež.

- 44 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 1. pantā minētais jēdziens “civillietas un komerclietas” ir jāinterpretē tādējādi, ka šī regula ir piemērojama tāda tiesas nolēmuma atzīšanai un izpildei, ar kuru ir piespriests naudas sods, lai panāktu, ka tiek ievērots civillietā vai komerclietā taisīts tiesas nolēmums.

Par otro jautājumu

- 45 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai vaicā, vai tiesāšanās izdevumiem, kas ir saistīti ar Nīderlandē ierosinātu eksekvatūras procedūru, kurā tiek prasīts atzīt un izpildīt sešus Vācijā pieņemtus nolēmumus tiesvedībā, kuras mērķis ir panākt intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu, ir piemērojams Direktīvas 2004/48 14. pants, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, lai tiesāšanās izdevumus, kas radušies lietā uzvarējušajai pusei, principā atlīdzinātu zaudējusi puse.
- 46 Jāatgādina, ka Direktīva 2004/48 saskaņā ar tās 1. pantā noteikto attiecas uz visiem pasākumiem, kārtību un aizsardzības līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu. Turklāt šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka šie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu ir piemērojami visiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, kas paredzēti attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos. Tātad Direktīvas 2004/48 piemērošanas jomā principā var ietilpt arī eksekvatūras procedūra.
- 47 Vēl ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/48 preambulas 10. un 11. apsvērumu tās mērķis ir tuvināt dalībvalstu tiesību aktus, lai iekšējā tirgū nodrošinātu augstu,

līdzvērtīgu un viendabīgu intelektuālā īpašuma aizsardzības līmeni, nevis paredzēt saskaņotus noteikumus attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību, jurisdikciju, nolēmu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās vai paredzēt piemērojamās tiesības. Turklāt, kā jau uzsvērts šī 11. apsvēruma otrajā teikumā, Kapienu tiesību akti, kas šos jautājumus reglamentē vispārīgi, principā ir piemērojami arī intelektuālajam īpašumam.

48 Savukārt Direktīvas 2004/48 14. panta mērķis ir pastiprināt intelektuālā īpašuma aizsardzību, novēršot, ka kāda cietusi persona tiktu atturēta ierosināt tiesvedību, lai aizsargātu savas tiesības.

49 Tāpēc tāda šīs normas interpretācija, atbilstoši kurai tā ir piemērojama arī eksekvatūras procedūrai un nolēmumiem par tiesāšanās izdevumiem, kas ar to saistīti, atbilst gan Direktīvas 2004/48 vispārīgajam mērķim tuvināt dalībvalstu tiesību aktus, lai nodrošinātu augstu, līdzvērtīgu un viendabīgu intelektuālā īpašuma aizsardzības līmeni, gan konkrētajam šīs normas mērķim novērst, lai cietusi persona netiktu atturēta ierosināt tiesvedību, lai aizsargātu savas intelektuālā īpašuma tiesības. Saskaņā ar šiem mērķiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma izdarītājam parasti ir pilnībā jāuzņemas atbildība par savas rīcības finansiālajām sekām.

50 Tādēļ uz otro jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīvas 2004/48 14. pants ir piemērojams tiesāšanās izdevumiem, kas ir saistīti ar kādā dalībvalstī ierosinātu eksekvatūras procedūru, kurā tiek prasīts atzīt un izpildīt citā dalībvalstī pieņemtu nolēmu tiesvedībā, kuras mērķis ir panākt intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 51 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamatlietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 1. pantā minētais jēdziens “civillietas un komerclietas” ir jāinterpretē tādējādi, ka šī regula ir piemērojama tāda tiesas nolēmuma atzīšanai un izpildei, ar kuru ir piespriests naudas sods, lai panāktu, ka tiek ievērots civillietā vai komerclietā taisīts tiesas nolēmums;**

- 2) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu 14. pants ir piemērojams tiesāšanās izdevumiem, kas ir saistīti ar kādā dalībvalstī ierosinātu eksekvāturās procedūru, kurā tiek prasīts atzīt un izpildīt citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu tiesvedībā, kuras mērķis ir panākt intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu.**

[Paraksti]